Lietas arhīva Nr. A42-01572-22/21
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:1103.A420157222.2.S

S P R I E D U

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2022.gada 3.novembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Ilona Petrovska,

lietā ar pieteicēju /pers. A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestādi Valsts ieņēmumu dienestu,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2022.gada 9.februāra lēmuma
Nr.31.3-22.13/718 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – dienests) Nodokļu pārvaldes Iedzīvotāju ienākuma nodokļa datu atbilstības pārbaužu daļas vadītājas 2021.gada 13.decembra sākotnējo lēmumu Nr.31.1-8.56/191184 pieteicējam /pers. A/ tika noteikts pienākums iemaksāt budžetā iedzīvotāju ienākuma nodokli 8 808,30 *euro* un nokavējuma naudu 430,12 *euro*.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja dienesta ģenerāldirektoram, kas ar 2022.gada 9.februāra lēmumu Nr.31.3-22.13/22.13/718 atstāja negrozītu sākotnējo lēmumu. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Dienests pieteicējam veica datu atbilstības pārbaudi par gūto ienākumu no nekustamā īpašuma 2/3 domājamām daļām /adrese A/ (kadastra Nr. /kadastra numurs/) (turpmāk – nekustamais īpašums) atsavināšanas.

[1.2] No Rīgas rajona tiesas 2020.gada 10.februāra lēmuma civillietā Nr.C33493319 izriet, ka tiesa nav pieņēmusi lēmumu pieteicējam atdot daļu no kopīpašuma /pers. B/, bet gan ar lēmumu nolēmusi apstiprināt izlīgumu, kuru pieteicējs labprātīgi ir noformējis ar /pers. B/ par 2/3 domājamās daļas no nekustamā īpašuma atdošanu /pers. B/ par noteiktu atlīdzību 56 000,00 *euro*. Tādējādi pieteicēja ienākums, kas gūts nekustamā īpašuma atdošanas rezultātā par atlīdzību normatīvo aktu izpratnē ir kapitāla atsavināšana, nevis kompensācija par nekustamā īpašuma nodošanu citam kopīpašniekam.

[1.3] Pieteicēja norādītais arguments, ka tiesa, lai izbeigtu strīdu, ar lēmumu ir atdevusi namīpašumu vienam kopīpašniekam ar pienākumu izmaksāt otram kopīpašniekam viņa daļu naudā, ir noraidāms, jo tas, ka darījums ir noformēts atbilstoši Civillikuma noteikumiem, ne vienmēr ir izšķiroši, vērtējot patieso darījuma esību un ekonomisko būtību no nodokļu tiesību aspekta.

Konkrētajā gadījumā nav saņemta kompensācija, kuras ietvars būtu paredzēts likumos vai Ministru kabineta noteikumos, bet gan notikusi savstarpēja vienošanās (izlīgums). Lietā ir konstatēts, ka ienākums no nekustamā īpašuma atsavināšanas (saņemtā izlīguma summa) ir apliekams ar nodokli kā ienākums no kapitāla aktīvu atsavināšanas, un minētā izlīguma summa nav kompensācijas izmaksa uz kuru attiecināms likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punktā minētais izņēmums.

[2] Nepiekrītot dienesta lēmumam, pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par lēmuma atcelšanu, pieteikumā norādot turpmāk minētos argumentus.

[2.1] Saņemtā naudas summa par nekustamo īpašumu, nav uzskatāma par tādu ienākumu, no kuras būtu aprēķināms iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

[2.2] Izlīgumā norādītā naudas summa, kas tiek saņemta par piespiedu un no pieteicēja gribas neatkarīgu iemeslu dēļ īpašumtiesību zaudēšanu, ir uzskatāma par kompensāciju, neskatoties uz to, ka šī izmaksājamā kompensācija izlīgumā vai tiesas lēmumā ir nosaukta kā „atlīdzība" vai citādi. Pieteicējs ir saņēmis kompensāciju atlīdzības veidā par īpašumtiesību piespiedu zaudēšanu, pamatojoties uz kopīpašnieces /pers. B/ celto kopīpašuma izbeigšanas prasību un civillietā iesniegto nekustamā īpašuma novērtējumu.

[2.3] Augstākās tiesas 2011.gada tiesu prakses apkopojumā „Kopīpašums" ir uzsvērts, ka saņemamā nauda par kopīpašuma daļu ir atzīstama par kompensāciju nevis atsavināšanas naudu, kas tiek piespriesta otram kopīpašniekam par piespiedu kārtā zaudētu īpašuma daļu. Senāts, analizējot piemērojamos kopīpašuma izbeigšanas veidus, ir norādījis, ka viens no kopīpašuma izbeigšanas veidiem ir visa nekustamā īpašuma nodošana vienam kopīpašniekam, uzliekot pēdējam pienākumu kompensēt otram kopīpašniekam viņam piederošās daļas vērtību naudā.

Dienests nepareizi interpretē un piemēro Civillikuma normas. Izlīgums šajā konkrētajā lietā nav uzskatāms par tādu atsavināšanas darījumu, kura rezultātā pieteicējs saņem tādu ienākumu, kurš būtu apliekams ar nodokli.

Ja uz izlīguma pamata saņemtie naudas līdzekļi par piespiedu īpašuma zaudēšanu, ir uzskatāmi par atlīdzību, kas ir apliekama ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, tad arī laulības šķiršanas lietās par laulāto kopīgas mantas sadali, kad strīds tiek izbeigts ar izlīgumu, nebūtu piemērojams likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta 12.punkts un uz izlīguma pamata saņemtie naudas līdzekļi arī būtu apliekami ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Noliedzot izlīgumu par piespiedu īpašuma zaudēšanu, dienests pārkāpj vienlīdzības principu. Jo, ņemot vērā dienesta norādīto, sanāk, ka pieteicējam vajadzēja sagaidīt tiesas spriedumu, nevis piekrist izlīguma noslēgšanai, lai attiecīgi viņš varētu tikt atbrīvots no pienākuma maksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli par saņemto atlīdzību – kompensāciju par piespiedu kārtā zaudēto īpašumu.

[2.4] Dienests neņem vērā to, ka personai, kura vēlas atsavināt īpašumu, pirms atsavināšanas ir iespēja veikt izvērtēšanu un aprēķinus, cik liels nodoklis būs jāsamaksā valstij. Savukārt kopīpašuma izbeigšanas tiesvedības procesā, nosakot kompensācijas izmaksas summu, netiek ņemts vērā faktors, ka personai vēl būs jāsamaksā no šīs saņemtās kompensācijas arī iedzīvotāju ienākumu nodoklis. Noteiktā nekustamā īpašuma vērtība kopīpašuma izbeigšanas gadījumā tiek izmaksāta ievērojot kompensācijas izmaksas principu.

Tā kā tiesu praksē ir atzīts, ka par nekustamā īpašuma domājamās daļas zaudēšanu, tam kopīpašniekam, kurš iegūst savā īpašumā visu īpašumu, ir jāizmaksā īpašumu zaudējušam kopīpašniekam kompensācija naudā par nekustamā īpašuma domājamās daļas zaudēšanu, ir atzīstams, ka saņemtie naudas līdzekļi par nekustamā īpašuma domājamās daļas zaudēšanu, nav uzskatāmi par tādiem ienākumiem, kuri būtu apliekami ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, jo šī saņemtā naudas summa ir uzskatāma par kompensāciju, kas ir izmaksāta, pamatojoties uz Civillikuma 1074. un 1075.pantu.

[2.5] Papildus paskaidrojumos pieteicējs norāda, ka nav bijis iniciators kopīpašuma izbeigšanai, savukārt /pers. B/ prasījums tiesā bija vērsts uz to, lai ar pieteicēju kopīpašums tiktu izbeigts piespiedu kārtā.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2022.gada 6.aprīlī saņemtajā rakstveida paskaidrojumā dienests pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

[4] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmajai daļai, administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Tā kā pieteicējs nav lūdzis lietu izskatīt mutvārdu procesā un tiesa, sagatavojot lietu iztiesāšanai un pārbaudot lietas materiālus, nekonstatēja tādu apstākļu esību, kas būtu par šķērsli lietas izskatīšanai rakstveidā, lieta tiek skatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējot lietas dalībnieku sniegtos rakstveida paskaidrojumus kopsakarā ar lietas materiāliem un lietā esošajiem pierādījumiem, secina, ka pieteikums ir noraidāms turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[6] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka pieteicējs saņēmis 56 000,00 *euro*, kas izmaksāti saskaņā ar civillietā C33493319 noslēgtu izlīgumu. Proti, ar Rīgas rajona tiesas 2020.gada 10.februāra lēmumu civillietā C33493319 (*lietas 105.-109.lapa*) tika apstiprināts izlīgums starp /pers. B/, pieteicēju un /pers. C/, kas paredz /pers. B/ saistību izmaksāt pieteicējam atlīdzību jeb izlīguma summu 56 000 *euro*, kā kompensāciju par īpašuma tiesību izbeigšanu uz 2/3 no nekustamā īpašuma.

Pieteicēja ieskatā izlīguma summa ir uzskatāma par kompensāciju par piespiedu atteikšanos no savas kopīpašuma daļas, kas atbilstoši likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punktam nav apliekama ar nodokli.

Savukārt dienesta ieskatā minētā summa ir apliekama ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, jo pieteicējs ir guvis ienākumu no nekustamā īpašuma atsavināšanas.

Tādējādi, lietā ir strīds par to, vai pieteicēja saņemtā izlīguma summa ir uzskatāma par kompensāciju, kas atbilstoši likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punktam nav apliekama ar nodokli.

[7] Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 1.panta pirmās daļas 4.punktu iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir nodoklis, ar ko apliek fiziskās personas gūtos ienākumus, un tas citastarp sastāv no nodokļa par ienākumu no kapitāla, tajā skaitā nodokļa no kapitāla pieauguma.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.[9]panta otrās daļas 4.punkts noteic, ka šā likuma izpratnē kapitāla aktīvi ir nekustamais īpašums.

Minētā likuma 8.panta trešās daļas 11.punkts attiecīgi noteic, ka pie fiziskās personas ienākumiem, par kuriem ir jāmaksā nodoklis, tiek pieskaitīti ienākumi no nekustamā īpašuma atsavināšanas un citu kapitāla aktīvu atsavināšanas ienākums atbilstoši šā likuma 11.[9]pantam, ja šā likuma 9.pantā nav noteikts citādi.

Atbilstoši likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.[9]panta pirmajai un otrajai daļai kapitāla pieaugumu nosaka, no kapitāla aktīva atsavināšanas cenas atņemot iegādes vērtību un kapitāla aktīvā veikto ieguldījumu vērtību kapitāla aktīva turēšanas laikā.

No minētajām tiesību normām izriet, ka vispārīgā gadījumā ienākums par nekustamā īpašuma atsavināšanu ir apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, bet izņēmumi no šī vispārīgā regulējuma ietverti minētā likuma 9.pantā.

[8] Civillikuma 1074.panta pirmā daļa noteic, ka nevienu kopīpašnieku nevar piespiest palikt kopīpašumā, ja vien tā nodibināšanas noteikumi nerunā tam pretim; turpretim katrs kopīpašnieks var katrā laikā prasīt dalīšanu.

Saskaņā ar Civillikuma 1075.panta pirmās daļas 2.punktu, ja 1074.panta pirmajā daļā norādītās dalīšanas gadījumā kopīpašnieki nevar vienoties par tās veidu, tiesa, raugoties pēc dalāmā priekšmeta īpašībām un lietas apstākļiem atdod visu lietu vai daļu vienam vai vairākiem kopīpašniekiem ar pienākumu atlīdzināt daļu naudā.

Senāta 2011.gada tiesu prakses apkopojumā „Kopīpašums" (sk. *Senāta 2011.gada tiesu prakses apkopojumu Kopīpašums*) norādīts, ka, sadalot kopīpašumu atsevišķos nekustamos īpašumos, sadales rezultātā noteikto atsevišķo īpašumu lielumam jāatbilst kopīpašnieku domājamo daļu lielumam un vērtībai. Ja reāli sadalītās kopīpašuma daļas pēc vērtības atšķiras, tiesa tiesīga noteikt kompensāciju, kas vienam kopīpašniekam izmaksājama otram, kuram pēc vērtības tiek izdalīta mazāka daļa. Saskaņā ar Civillikuma 1075.pantu atlīdzību var noteikt vienīgi naudā, un nevar būt noteikts cits naudā novērtējams mantisks labums. Pierādījumi par kopīpašuma vērtību jāiesniedz kopīpašniekiem, un tos tiesa vērtē Civilprocesa likumā noteiktā kārtībā. Kopīpašuma vērtības kompensējamai daļai iespēju robežās jāatbilst nekustamā īpašuma patiesai vērtībai, tādēļ tiesa izvērtē nekustamā īpašuma tirgus vērtību lietas izskatīšanas laikā (sal. sk., piemēram, *Senāta lietas SKC-337/2004, SKC-118/2008, SKC-122/2010 un SKC-94/2011*).

Ievērojot Senāta paustās atziņas, tiesai izskatāmās lietas apstākļos nerodas šaubas par izlīguma summas kompensējošo raksturu. Tomēr ne visas kompensāciju izmaksas būs atbrīvotas no aplikšanas ar nodokli.

[9] Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punkts noteic, ka gada apliekamajā ienākumā netiek ietverti un ar nodokli netiek apliktas kompensācijas izmaksas likumos un Ministru kabineta noteikto normu ietvaros, izņemot kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu.

Tādējādi, no minētās tiesību normas izriet, ka ar nodokli netiek apliktas tikai tādas kompensāciju izmaksas, attiecībā par kurām tas tieši norādīts kādā konkrētā likumā vai Ministru kabineta noteikumos.

Pieteicējs nav norādījis konkrētu likumu vai Ministru kabineta noteikumus, kuros būtu paredzēts, ka par piespiedu atteikšanos no savas kopīpašuma daļas saņemtais ienākums (atlīdzinājums) vai izlīguma summa ir uzskatāma par kompensāciju, kas atbilstoši likuma „Par iedzīvotāju

ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punktam nav apliekama ar nodokli.

[10] Attiecībā uz nekustamā īpašuma atsavināšanu likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmajā daļā likumdevējs ir konkrēti uzskaitījis tos gadījumus, kad ienākumi no nekustamā īpašuma atsavināšanas netiek aplikti ar nodokli.

Proti, ienākums no nekustamā īpašuma atsavināšanas, kas maksātāja īpašumā (no dienas, kad attiecīgais nekustamais īpašums reģistrēts zemesgrāmatā) ir ilgāk par 60 mēnešiem un vismaz 12 mēnešus pēc kārtas (minētajā 60 mēnešu periodā) līdz atsavināšanas līguma noslēgšanas dienai ir personas deklarētā dzīvesvieta (kas nav deklarēta kā maksātāja papildu adrese). Ja nekustamais īpašums, kuru atsavina, ir mantots līgumiskā, testamentārā vai likumiskā ceļā no fiziskās personas, kuru ar maksātāju saista laulība vai radniecība līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē, šīs panta daļas izpratnē uzskatāms, ka nekustamais īpašums ir maksātāja īpašumā no dienas, kad attiecīgais nekustamais īpašums reģistrēts zemesgrāmatā kā mantojuma atstājēja īpašums (33.punkts), ienākums no nekustamā īpašuma atsavināšanas, kas maksātāja īpašumā (no dienas, kad attiecīgais nekustamais īpašums reģistrēts zemesgrāmatā) ir ilgāk par 60 mēnešiem un pēdējos 60 mēnešus līdz nekustamā īpašuma atsavināšanas dienai ir bijis maksātāja vienīgais nekustamais īpašums. Ja nekustamais īpašums, kuru atsavina, ir mantots līgumiskā, testamentārā vai likumiskā ceļā no fiziskās personas, kuru ar maksātāju saista laulība vai radniecība līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē, šīs panta daļas izpratnē uzskatāms, ka nekustamais īpašums ir maksātāja īpašumā no dienas, kad attiecīgais nekustamais īpašums reģistrēts zemesgrāmatā kā mantojuma atstājēja īpašums; (33.[1]punkts), ienākums no nekustamā īpašuma atsavināšanas, kas radies saistībā ar mantas sadali laulības šķiršanas gadījumā, ja vismaz 12 mēnešus līdz atsavināšanas līguma noslēgšanas dienai tas ir bijis abu laulāto deklarētā dzīvesvieta (kas nav deklarēta kā papildu adrese) (34.punkts), ienākums no Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumā noteiktajā kārtībā atsavināta nekustamā īpašuma, ja minētais īpašums ir maksātāja īpašumā ilgāk par 60 mēnešiem (no dienas, kad attiecīgais nekustamais īpašums ir reģistrēts zemesgrāmatā) vai ja šis ienākums no jauna tiek ieguldīts funkcionāli līdzīgā nekustamajā īpašumā 12 mēnešu laikā pēc sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas. Ja nekustamo īpašumu Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumā noteiktajā kārtībā kompensē ar citu nekustamo īpašumu, atsavinot šādas kompensācijas veidā iegūto nekustamo īpašumu, par tā iegādes dienu uzskata dienu, kad zemesgrāmatā tika reģistrēts saskaņā ar Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumu atsavinātais nekustamais īpašums (34.[1]punkts), un ienākums no nekustamā īpašuma atsavināšanas (attiecīgais nekustamais īpašums reģistrēts zemesgrāmatā kā maksātāja vienīgais nekustamais īpašums), ja šis ienākums no jauna tiek ieguldīts funkcionāli līdzīgā nekustamajā īpašumā 12 mēnešu laikā pēc nekustamā īpašuma atsavināšanas vai arī pirms nekustamā īpašuma atsavināšanas (34.[2]punkts).

Arī Ministru kabineta 2010.gada 21.septembra noteikumi Nr.899 „Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.899) attiecībā par likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punkta piemērošanu, precizējot vairākus kompensāciju veidus, kas nebūtu apliekama ar nodokli, kā kompensāciju neparedz izlīguma summu, kas saņemta par piespiedu atteikšanos no savas kopīpašuma daļas.

Tai pat laikā noteikumi Nr.899 precizē vairākus nekustamā īpašuma atsavināšanas gadījumu ietvarus, kuros saņemtais ienākums nebūtu apliekams ar nodokli, tomēr arī šeit likumdevējs nav paredzējis, ka piespiedu atteikšanās no savas kopīpašuma daļas rezultātā saņemtā summa jeb atlīdzība būtu uzskatāma par kompensāciju likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punkta izpratnē.

No minētajām tiesību normām tiesa secina, ka likumdevējs pietiekami detalizēti ir uzskaitījis to gadījumu ietvaru, kad ienākums no nekustamā īpašuma atsavināšanas netiek aplikts ar nodokli. Tiesa nekonstatē, ka pieteicēja saņemtās izlīguma summas kā kompensācijas ietvars būtu paredzēts kādā no likumdevēja paredzētajiem gadījumu ietvariem. Tādējādi tiesa atzīst, ka pārējos gadījumos saņemtā atlīdzība par nekustamā īpašuma atsavināšanu ir uzskatāma par ienākumu, kas ir apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

[11] Ņemot vērā, ka tiesa izskatāmajā lietā nekonstatēja likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.pantā paredzētos izņēmumus, kad ienākums no nekustamā īpašuma atsavināšanas netiek aplikts ar nodokli, tad atbilstoši minētā likuma 8.panta trešai daļai, pieteicēja saņemtā izlīguma summa par piespiedu atteikšanos no savas kopīpašuma daļas, ir atzīstama par pieteicēja pārējiem ienākumiem, par kuriem ir jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis, proti, ienākumi no nekustamā īpašuma atsavināšanas un citu kapitāla aktīvu atsavināšanas ienākums atbilstoši šā likuma 11.[9]pantam.

[12] Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.[9]panta pirmā daļa noteic, ka kapitāla pieaugumu nosaka, no kapitāla aktīva atsavināšanas cenas atņemot iegādes vērtību un kapitāla aktīvā veikto ieguldījumu vērtību kapitāla aktīva turēšanas laikā. Ja tiek saņemta likvidācijas kvota Komerclikuma izpratnē, kapitāla pieaugumu nosaka no atlīdzības, kas saņemta kā likvidācijas kvota, atņemot kapitāla aktīva iegādes vērtību un kapitāla aktīvā veikto ieguldījumu vērtību kapitāla aktīva turēšanas laikā.

Atbilstoši minētā panta otrās daļas 4.punktam kapitāla aktīvi šī likuma izpratnē ir nekustamais īpašums (ieskaitot nekustamā īpašuma iegūšanas tiesības).

Savukārt minētā panta piektā daļa citastarp noteic, ka kapitāla aktīva iegādes vērtībā tiek iekļauti arī izdevumi, kas saistīti ar tā iegūšanu: valsts nodeva par darījuma noformēšanu, valsts nodeva lietā par apstiprināšanu mantojuma tiesībās vai lietā par pēdējās gribas rīkojuma akta vai mantojuma līguma stāšanos likumīgā spēkā, valsts nodeva par īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā, komisijas nauda un citi līdzīgi izdevumi.

Veiktais ieguldījums nekustamajā īpašumā tā turēšanas laikā ir dokumentāri pierādāmi izdevumi, kas saistīti ar nekustamā īpašuma uzlabošanu un atjaunošanu, ja tie veikti pēc 1993.gada 31.decembra, un šie izdevumi nav atzīti nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības izmaksās ne pamatlīdzekļu nolietojuma veidā, ne kārtējos izdevumos (minētā panta 5.[1]daļa).

No minētajām tiesību normām izriet, ka kapitāla pieaugums ir starpība starp nekustamā īpašuma atsavināšanas cenu un tā iegūšanas vērtību. Iegūšanas vērtībā tiek iekļauta nekustamā īpašuma iegādes cena un citi izdevumi, kas saistīti ar tā iegūšanu, kā arī dokumentāri pierādāmu nekustamajā īpašumā veikto ieguldījumu vērtība tā turēšanas laikā.

[13] No lietas materiāliem tiesa konstatē (*lietas 88.-90.lapa*) un lietā par to nav strīda, ka nekustamais īpašums iegūts uz uztura līguma pamata. Saskaņā ar 2015.gada 19.februāra uztura līgumu (*lietas 91.-92.lapa*) uztura ņēmējs nodeva pieteicēja īpašumā 2/3 domājamās daļas no nekustamā īpašuma. Uztura līguma 5.punktā noteikts, ka iztikas minimums vienam iedzīvotājam ir 128 *euro* mēnesī. Tādējādi, laikā līdz 2019.gada 20.novembrim (uztura ņēmēja miršanas diena) pieteicējs bija ieguldījis 7427,48 *euro* (128 x 58 mēneši), kā arī iekļaujama proporcionāli likumisko procentu daļa (6%) – 445,65 *euro* un izdevumi, kas saistīti ar īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā – 785,01 *euro*.

Pieteicējs nav iesniedzis dokumentus, kas apliecinātu vēl citus izdevumus, kas iekļaujami nekustamā īpašuma iegādes vērtībā.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka dienests pamatoti noteica nekustamā īpašuma iegādes vērtību 8 658,14 *euro* (7 873,13 *euro* + 785,01 *euro*).

Vienlaikus tiesa no lietas materiāliem konstatē, ka saskaņā ar izlīgumu /pers. B/ samaksāja pieteicējam atlīdzību 56 000 *euro*, kuru pieteicējs saņēma 2020.gada pirmajā ceturksnī.

Tādējādi pieteicēja kapitāla pieaugums jeb ar nodokli apliekamais ienākums no nekustamā īpašuma atsavināšanas ir 47 341,86 *euro* (56 000 *euro* - 8658,14 *euro*).

[14] Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 15.panta piektā daļa noteic, ka nodokļa likmi 20 procentu apmērā piemēro ienākumam no kapitāla, tai skaitā no kapitāla pieauguma.

Ievērojot minētajā tiesību normā noteikto, tiesa atzīst, ka dienests pamatoti noteica maksājamo iedzīvotāju ienākuma apmēru 9 468,37 *euro* (47 341,86 *euro* x 20%).

Savukārt minētā likuma 19.panta $3.^2$daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2020.gada 31.decembrim) citastarp noteica, ka maksātājs iemaksā budžetā par 2020.gada 1.ceturksni ne vēlāk kā 15 dienu laikā no deklarācijas iesniegšanas dienas, kurā iesniegta noteiktā deklarācija par ienākumu no kapitāla.

Maksātājs, kurš gūst ienākumu no kapitāla pieauguma un kura kopējie ienākumi no darījumiem ar kapitāla aktīviem ceturksnī pārsniedz 1000 *euro*, deklarāciju par ceturksnī gūto ienākumu iesniedz dienestam vienreiz ceturksnī līdz ceturksnim sekojošā mēneša 15.datumam (minētā panta $5.^3$daļa, redakcijā, kas bija spēkā no 2018.gada 1.janvāra).

Tādējādi tiesa atzīst par pamatotu dienesta secinājumu, ka atbilstoši minētajās tiesību normās noteiktajam, pieteicējam ne vēlāk kā līdz 2020.gada 15.aprīlim bija jāiesniedz dienestā deklarācija un ne vēlāk kā līdz 30.aprīlim jāiemaksā budžetā iedzīvotāju ienākuma nodoklis par gūto ienākumu no īpašuma atsavināšanas.

[15] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otrā daļa noteic, ka par nodokļu un nodevu maksājuma samaksas termiņa nokavējumu maksātājam tiek aprēķināta nokavējuma nauda – no laikā nenomaksātā pamatparāda 0,05% par katru nokavēto dienu, ja konkrētā nodokļa likumā nav noteikti citi nokavējuma naudas apmēri.

Lietā nav strīda, ka pieteicējs nav samaksājis iedzīvotāju ienākuma nodokli 9468,37 *euro* apmērā ar 2020.gada 1.ceturksnī veikto nekustamā īpašuma atsavināšanu, tādējādi, ievērojot minētajā tiesību normā noteikto, tiesa atzīst, ka dienests pamatoti par samaksas termiņa kavējumu aprēķināja nokavējuma naudu no 2020.gada 1.maija (samaksas termiņš 2021.gada 30.aprīlis) līdz 2021.gada 28.februārim (1.marts – gada kapitāla pieauguma ienākuma precizēšanas deklarācijas iesniegšanas datums) par 304 kavējuma dienām 1439,19 *euro* apmērā (9468,37 *euro* x 0,05% x 304 dienas).

[16] No lietas materiāliem (*lietas 93.-96., 100.-102.lapa*) tiesa arī konstatē, ka pieteicējs 2020.gada 16.oktobrī atsavināja vēl vienu nekustamo īpašumu – ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma /adrese B/. Dienests konstatējis, ka minētā darījuma rezultātā pieteicējs cietis zaudējumus 3300,35 *euro*.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" $11.^9$panta devītā daļa noteic, ja par taksācijas gadu aprēķinātais kapitāla pieaugums no viena kapitāla aktīva atsavināšanas ir negatīvs, bet no cita kapitāla aktīva atsavināšanas - pozitīvs, tad radušos zaudējumus attiecībā uz taksācijas gadu var segt ar pozitīvo kapitāla pieaugumu.

Ievērojot minētajā tiesību normā noteikto, pieteicējs sākot ar 2021.gada 1.martu bija tiesīgs precizēt budžetā maksājamo iedzīvotāju ienākuma nodokli par ienākumu no kapitāla pieauguma par 2020.gadu, ņemot vērā zaudējumus no otra nekustamā īpašuma atsavināšanas.

Vienlaikus tiesa konstatē, ka dienests ar gada kapitāla pieauguma ienākuma precizēšanas deklarāciju precizēja pieteicēja apliekamo ienākumu un noteica aprēķināto iedzīvotāju ienākuma nodokli 8808,30 *euro* apmērā (9468,37 *euro* – 3300,35 *euro*).

Kā arī tiesa atzīst, ka dienests, atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otrajā daļā noteiktajam, pamatoti par samaksas termiņa kavējumu no 2020.gada 1.marta līdz 2021.gada 11.oktobrim (līdz termiņam, kad pieteicējam tika uzsākta datu atbilstības pārbaude) par 225 kavējuma dienām aprēķināja nokavējuma naudu 990,93 *euro* apmērā (8808,30 *euro* x 0,05 % x 225 dienas).

[17] Apkopojot visu iepriekš norādīto, tiesa atzīst, ka dienests pamatoti pieteicējam nomaksai budžetā aprēķināja iedzīvotāju ienākuma nodokli 8808,30 *euro* un nokavējuma naudu 2430,12 *euro* (1439,19 *euro* + 990,93 *euro*) apmērā. Ievērojot minēto tiesa pārsūdzēto lēmumu atzīst par tiesisku un pamatotu, bet pieteicēja pieteikums līdz ar to ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2022.gada 9.februāra lēmuma Nr.31.3-22.13/718 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I.Petrovska